

All



CHATGPT

เพื่อการเรียนการสอนและการวิจัย



(คู่มือสำหรับครู อาจารย์ นักวิจัย และนิสิตครู
ในยุคปัญญาประดิษฐ์)



**อาจารย์เปี้ยก:
อภิรักษ์ สิริรัตนจิตต์**

ปริญญาเอก (กำลังศึกษา): กศ.ด. หลักสูตรและการสอน
ปริญญาโท: ค.ม. หลักสูตรและการสอน
ปริญญาตรี: พร.บ. ปรัชญา เกียรตินิยมอันดับ 2

Grinatti

ChatGPT เพื่อการเรียนรู้การสอนและการวิจัย
(คู่มือสำหรับครู อาจารย์ นักวิจัย และนิสิตครู
ในยุคปัญญาประดิษฐ์)

อภิรักษ์ สิริรัตนจิตต์

รายการบรรณานุกรม

อภิรักษ์ สิริรัตนจิตต์. (2569). ChatGPT
เพื่อการเรียนการสอนและการวิจัย.
(คู่มือสำหรับครู อาจารย์ นักวิจัย และ
นิสิตครู ในยุคปัญญาประดิษฐ์)
สงขลา: AP Book and Infopreneur.

พิมพ์ครั้งที่ 1: มิถุนายน พ.ศ. 2569

จำนวน 172 หน้า

ราคา 150 บาท

ความท้าทายสำคัญของครู อาจารย์ และนักวิจัย
ในยุคปัจจุบัน จึงไม่ใช่การตั้งคำถามว่า

“ควรใช้ AI หรือไม่”

แต่เป็นการเรียนรู้ว่า

“จะใช้ AI อย่างไรให้เกิดประโยชน์สูงสุด
ต่อการเรียนรู้และการพัฒนามนุษย์”

คำนิยาม

ในยุคที่ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินชีวิต การทำงาน และการศึกษา เทคโนโลยี Generative AI โดยเฉพาะ ChatGPT ได้กลายเป็นเครื่องมือที่ช่วยยกระดับศักยภาพการเรียนรู้และการทำงานของมนุษย์อย่างกว้างขวาง ไม่ว่าจะเป็นการสืบค้นข้อมูล การสร้างองค์ความรู้ การออกแบบ กิจกรรมการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อการสอน ตลอดจนการสนับสนุนกระบวนการวิจัยในทุกขั้นตอน

อย่างไรก็ตาม การใช้ ChatGPT ให้เกิดประโยชน์สูงสุดนั้น จำเป็นต้องอาศัยความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการประยุกต์ใช้อย่างถูกต้องและเหมาะสม โดยเฉพาะในวงการการศึกษา ซึ่งผู้ใช้งานจำเป็นต้องมีความสามารถในการวิเคราะห์ ตรวจสอบ และประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลควบคู่ไปกับการใช้เทคโนโลยีอย่างมีจริยธรรม

หนังสือ “ChatGPT เพื่อการเรียนรู้การสอน และการวิจัย : คู่มือสำหรับครู อาจารย์ นักวิจัย และ นิสิตครูในยุคปัญญาประดิษฐ์” เล่มนี้ นับเป็นผลงาน ที่มีคุณค่าและตอบโจทย์ความต้องการของบุคลากรทางการศึกษาในยุคดิจิทัลได้อย่างเหมาะสม เนื้อหาครอบคลุมตั้งแต่ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับ ChatGPT เทคนิคการเขียน Prompt การประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ตลอดจนการนำไปใช้ในงานวิจัยและการพัฒนาวิชาชีพครู

จุดเด่นของหนังสือเล่มนี้คือการนำเสนอเนื้อหาอย่างเป็นระบบ ผสมผสานทั้งหลักการทางวิชาการ ตัวอย่างการใช้งานจริง และแนวปฏิบัติที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ทันที ทำให้ผู้อ่านไม่เพียงเข้าใจเทคโนโลยี AI แต่ยังสามารถใช้ AI เป็น “ผู้ช่วยทางวิชาชีพ” เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและงานวิจัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้าพเจ้าเชื่อมั่นว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อครู อาจารย์ นักวิจัย นิสิต นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไปที่ต้องการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพของตนเองให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนการศึกษาของไทยสู่อนาคตที่มีคุณภาพและยั่งยืน

ดร.กิตติพงศ์ สุวรรณวงศ์
มหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย

คำนำ

โลกกำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วภายใต้การขับเคลื่อนของเทคโนโลยีดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ChatGPT ซึ่งเป็นหนึ่งในนวัตกรรมที่ได้รับความสนใจอย่างแพร่หลายในวงการศึกษา เนื่องจากสามารถสนับสนุนการเรียนรู้ การสอน การสร้างสรรค์ผลงาน และการวิจัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในฐานะครูและนักวิจัยทางการศึกษา ผู้เขียนได้มีโอกาสศึกษา ทดลอง และประยุกต์ใช้ ChatGPT ในการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาหลักสูตร การสร้างสื่อการสอน การวัดและประเมินผล รวมถึงการดำเนินงานวิจัยในหลากหลายรูปแบบ พบว่า ChatGPT มิได้เป็นเพียงเครื่องมือสำหรับตอบคำถามเท่านั้น แต่สามารถทำหน้าที่เป็น “ผู้ช่วยทางวิชาการ” ที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน ลดระยะเวลาในการเตรียมการสอน และส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้อย่างน่าประทับใจ

หนังสือ “ChatGPT เพื่อการเรียนรู้การสอนและการวิจัย : คู่มือสำหรับครู อาจารย์ นักวิจัย และนิสิตครูในยุคปัญญาประดิษฐ์” จัดทำขึ้นด้วยความมุ่งหวังที่จะเป็นแนวทางสำหรับผู้เริ่มต้นเรียนรู้การใช้งาน ChatGPT ตลอดจนผู้ที่ต้องการพัฒนาทักษะการใช้ AI ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการประกอบวิชาชีพทางการศึกษาและการวิจัย

เนื้อหาในหนังสือเล่มนี้ครอบคลุมตั้งแต่ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับ AI และ ChatGPT หลักการเขียน Prompt อย่างมีประสิทธิภาพ การประยุกต์ใช้ในการออกแบบการเรียนรู้ การสร้างสื่อ การวัดและประเมินผล การพัฒนาผู้เรียน การทำวิจัย ตลอดจนแนวทางการพัฒนาตนเองสู่การเป็นครูนวัตกรรมในยุค AI

ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือเล่มนี้จะช่วยให้ผู้อ่านสามารถใช้ ChatGPT ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม มีจริยธรรม และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาวิชาชีพ และการสร้างองค์ความรู้ทางการศึกษาในอนาคต

หากหนังสือเล่มนี้สามารถจุดประกาย
แนวคิดใหม่ ๆ หรือช่วยให้ผู้อ่านสามารถนำ AI ไป
ประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนและการวิจัยได้
อย่างมีประสิทธิภาพผู้เขียนถือว่าบรรลุวัตถุประสงค์
สำคัญของการจัดทำหนังสือเล่มนี้แล้ว

อภิรักษ์ สิริรัตนจิตต์

มิถุนายน, 2569

สารบัญ

คำนิยม	v
คำนำ	viii
สารบัญ	xi
บทนำ AI กำลังเปลี่ยนโลกการศึกษาอย่างไร	
โลกการศึกษายุคปัญญาประดิษฐ์	
ครูในศตวรรษที่ 21	
ทำไมครูต้องเรียนรู้ ChatGPT	
เป้าหมายของหนังสือเล่มนี้	
 ส่วนที่ 1 รู้จัก ChatGPT และ AI สำหรับการศึกษา	4
บทที่ 1 โลกของปัญญาประดิษฐ์และการศึกษา	
แห่งอนาคต	5
AI คืออะไร	5
Generative AI คืออะไร	6
วิวัฒนาการของ AI	6
AI กับการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา	7

บทที่ 2 ทำความรู้จัก ChatGPT	10
ChatGPT คืออะไร	10
จุดเด่นและข้อจำกัด	11
ฟังก์ชันสำคัญที่ควรรู้	11
บทที่ 3 การใช้งาน ChatGPT อย่างมีจริยธรรม	14
AI Ethics	14
ความเป็นส่วนตัวของข้อมูล	14
การอ้างอิงข้อมูลจาก AI	15
ข้อควรระวังในการใช้งาน	15
 ส่วนที่ 2 เทคนิคการใช้ ChatGPT อย่างมืออาชีพ	18
บทที่ 4 ศาสตร์และศิลป์ของการเขียน Prompt	20
Prompt คืออะไร	20
หลักการเขียน Prompt ที่มีประสิทธิภาพ	21
ข้อผิดพลาดที่พบบ่อย	23
บทที่ 5 Prompt Engineering สำหรับครู	
และนักวิจัย	27
Prompt Engineering คืออะไร	27
เทคนิค Role Prompt	27
Chain of Thought	28

Few-Shot Prompt	29
Mega Prompt	30
บทที่ 6 คลัง Prompt สำเร็จรูปสำหรับงาน	
การศึกษา	31
Prompt สำหรับครู	31
ส่วนที่ 3 ChatGPT เพื่อการจัดการเรียนรู้ 33	
บทที่ 7 การวิเคราะห์หลักสูตรด้วย ChatGPT	35
วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้	36
วิเคราะห์ตัวชี้วัด	36
การเชื่อมโยงสู่สมรรถนะ	37
บทที่ 8 การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้	39
แผนการสอนฐานสมรรถนะ	39
Active Learning	40
บทที่ 9 การสร้างสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้	42
ใบงาน	42
เกมการศึกษา	43
บทที่ 10 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	44
Rubric	44

บทที่ 11 ChatGPT กับการพัฒนาทักษะผู้เรียน	46
การคิดวิเคราะห์	46
ส่วนที่ 4 ChatGPT เพื่อการวิจัย	49
บทที่ 12 ChatGPT กับการค้นหาหัวข้อวิจัย	51
การระบุปัญหาวิจัย	51
การวิเคราะห์ Gap	52
การสร้างหัวข้อวิจัย	53
บทที่ 13 การสังเคราะห์วรรณกรรมและสร้าง	
กรอบแนวคิด	54
Literature Review	54
Conceptual Framework	55
Theoretical Framework	55
บทที่ 14 การออกแบบงานวิจัย	57
การออกแบบการวิจัย	57
บทที่ 15 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพ	
เครื่องมือวิจัย	59
เครื่องมือวิจัยคืออะไร	59
ChatGPT กับการสร้างเครื่องมือวิจัย	59
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	60

บทที่ 16 การวิเคราะห์ข้อมูลด้วย ChatGPT	61
วิเคราะห์ข้อมูล	61
บทที่ 17 การเขียนรายงานและบทความวิจัย	63
การเขียนบทที่ 1–5	63
การเขียนบทความวิจัย	63
 ส่วนที่ 5 ครุวัตกรยุค AI	66
บทที่ 18 AI Literacy สำหรับครุยุคใหม่	69
AI Literacy คืออะไร	69
องค์ประกอบของ AI Literacy	69
ทำไมครูต้องมี AI Literacy	70
บทที่ 19 การพัฒนาวิชาชีพครูด้วย AI	73
วิชาชีพครูในโลกที่เปลี่ยนแปลง	73
PLC และ AI	73
การสร้างผลงานวิชาการ	74
บทที่ 20 การสร้างนวัตกรรมทางการศึกษา	
ด้วย AI	76
นวัตกรรมทางการศึกษาคืออะไร	76
กระบวนการสร้างนวัตกรรม	76
AI กับการคิดเชิงออกแบบ	77

บทที่ 21 อนาคตของการศึกษาในยุค AI	79
โลกการศึกษาในอีก 10 ปีข้างหน้า	79
บทบาทใหม่ของครู	80
สมรรถนะสำคัญของครูในอนาคต	80

บทส่งท้าย

จากผู้ใช้ AI สู่ครูนวัตกรรมแห่งอนาคต	82
--------------------------------------	----

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

Prompt Library สำหรับครู

ภาคผนวก ข

Prompt Library สำหรับนักวิจัย

ภาคผนวก ค

Prompt Library สำหรับนิสิตครู

ภาคผนวก ง

Checklist การใช้ ChatGPT อย่างมีประสิทธิภาพ

ภาคผนวก จ

เครื่องมือ AI ที่ครูและนักวิจัยควรรู้จัก

ภาคผนวก จ

Mega Prompts 50 ชุดสำหรับครูและนักวิจัย
(Prompt ระดับมืออาชีพ ใช้งานครบทั้งงานสอน
งานวิจัย และการพัฒนาวิชาชีพ)

ภาคผนวก ช

ตัวอย่างผลงานจริงที่สร้างจาก ChatGPT เช่น
แผนการสอน งานวิจัยชั้นเรียน แบบสอบถาม
Rubric บทความวิชาการ และโครงร่างดุษฎีนิพนธ์

ภาคผนวกพิเศษ

ภาคพิเศษ 1

AI-LEARN Toolkit

ภาคพิเศษ 2

AI Literacy Self-Assessment

ภาคพิเศษ 3

แบบประเมินครูนวัตกรรมยุค AI

เกี่ยวกับผู้เขียน